

tweede om het formuleren van de opdrachten aan de in te zetten geheime agenten niet aan het hoofd van *Nefis III* over te laten maar daartoe een commissie in het leven te roepen waarvan, behalve dat hoofd, ook van der Plas, Salm en Spoor deel zouden uitmaken.

Wat was nu het effect van deze reorganisatie?

Londen stuurde geen nieuwe krachten, de nieuwe uit Mekka te halen bedevaartgangers zouden nog geruime tijd op zich laten wachten, de Javanen op Nieuw-Caledonië kreeg men voorlopig niet los en, erger nog, de oude 'K 12' kon nog maar één keer gebruikt worden en er zou pas in november een andere Nederlandse onderzeeboot ter beschikking komen. 'De Amerikanen', zo schreef Helfrich begin april '43 aan van Mook, 'zijn volstrekt onwillig om mij met hun boten te helpen' (wij herinneren er aan dat Coster op MacArthurs voorstellen niet was ingegaan). 'Het gevolg zal zijn dat ik niets zal kunnen ondernemen en zelfs geen lieden 'er uit' kan halen op de data welke hun zijn beloofd! Je begrijpt wat zulks voor het moreel zal betekenen, maar een bepaald 'deel van Londen'' (bedoeld werd admiraal Furstner) 'schijnt het niet en nooit te begrijpen.'¹

Midden april kreeg van Mook even sombere inlichtingen van van der Plas; die schreef over 'de ergerlijke wijze waarop Mott en onder zijn leiding Quéré, ondeskundig en Indië slecht kennend, gemodderd hebben en onze beste mensen met een typisch Engelse nonchalance en zonder voorbereiding de dood ingezonden hebben'; Mott had 'alleen *parties* onder Europese leiding (!) ingestuurd, zodat wij niets weten', de *party*-Staverman (nog steeds op weg naar Hollandia) moest 'reeds als verloren worden beschouwd' en aan de security ontbrak veel:

'De schandelijk slechte organisatie leidde bijvoorbeeld tot het zenden van *stores* met het gehele doel van de *party* in Ned.-Indië met koeien van letters er op en onlangs nog tot het zenden van *radio-equipment* met een open enveloppe erbij, gemerkt: Instructies voor de *party* naar (volgt de naam van het Ned.-Indisch gebied waar geland moet worden!) en alle instructies daarin. Dit kwam per goederentrein, talloze malen overgeladen en gelezen in een land vol spionage!² ... 'Te laat' blijft ons wachtwoord.'³

Dat laatste vond ook Salm, die nu als directeur-*Nefis* ook voor *Nefis III* de volle verantwoordelijkheid droeg. 'Wij hadden met dat alles',

¹ Brief, 7 april 1943, van Helfrich aan van Mook (ARA, Coll.-van der Plas, B 8). ² In werkelijkheid was van die grootscheepse spionage in Australië geen sprake. ³ Brief, 18 april 1943, van van der Plas aan van Mook.